བོད་ལྗོངས་ཁྲིམས་ལུགས་ཚགས་པར། གལ་ཆེའི་གསར་འགྱུར། 2024ལོའི་ཟླ་2ཚེས་6 6

བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མཐོ་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གི་ལས་དོན་སྙན་སྒྲོན།
（པར་ངོས་ལྔ་པར་མཐུད）
—— གསར་གཏོད་ལ་བརྟེན་ནས་གོང་འཕེལ་་་་
ལ་སྐུལ་སྤེལ་གཏོང་བར་ཞབས་འདེགས་ཞུས་པ།རང་་་་
སྟོབས་ཁྲིམས་འཛིན་མཐའ་འཁྱོངས་བྱས་ཏེ་གནད་ལ་་་་་
འཕིགས་པའི་སྒོ་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྣམ་གྲངས་གལ་ཆེན་་་
འཛུགས་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུར་ཞབས་ཞུ་བསྒྲུབས་ཡོད།ལྗོངས་་་་་
མཐོ་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་དང་སི་ཁྲོན་མཐོ་རིམ་་་
མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས《ཁྲོན་བོད་ལྕགས་ལམ་་་་་་་་་་
འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་ཞབས་ཞུ་འགན་སྲུང་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་་་་
འཛིན་རམ་འདེགས་གྲོས་མཐུན》ལ་མིང་རྟགས་བཀོད་་་
ནས།ཁྲོན་བོད་ལྕགས་ལམ་གྱི་ཁྲིམས་འཛིན་འགན་་་་་་་་
སྲུང་དང་འདྲི་གཅོད་ལས་དོན་དེང་རབས་ཅན་དུ་་་་་་་་་་་
འགྱུར་བའི་ཆེད་དོན་བགྲོ་གླེང་འཛིན་གྲྭ་ཐོག་མ་དེ་་་་་་་་་་
གཉེར་བ་མ་ཟད།《ཁྲོན་བོད་ལྕགས་ལམ་འཛུགས་སྐྲུན་
གྱི་ཞབས་ཞུ་འགན་སྲུང་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་འཛིན་སྒྱུར་་་་་་་
བཅོས་ལག་ལེན་གྱི་གྱོད་དཔེ་ཐོག་མ》དང《ཁྲོན་བོད་་་་་་
ལྕགས་ལམ་འཛུགས་སྐྲུན་གྱི་ཞབས་ཞུ་འགན་སྲུང་བྱེད་་་་
པའི་ཁྲིམས་འཛིན་གྱི་དཔེ་མཚོན་གྱོད་དཔེ་ཐོག་མ》གྲུབ་
ཡོད།ཆབ་མདོ་ཁྲིམས་ཁང་གིས“ལྕགས་ལམ་སྐོར་སྐྱོད་་
ཁྲིམས་ར”བཙུགས་ནས་ལྕགས་ལམ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་་
པའི་གྱོད་གཞི་60གཉེར་སྒྲུབ་བྱས་པ་མ་ཟད།ལག་་་་་་་་
བསྟར་མཐའ་འདོམས་བྱས་པའི་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་589
དོན་སྨིན་བྱུང་ཡོད།ཤེས་རིག་བདག་དབང་ལ་ཁྲིམས་་་་
འཛིན་གྱི་ཐོག་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་སྟེ་་
ལྗོངས(ཀྲུང་དབྱང)ཐད་གཏོགས་ཚན་པ་8དང་མཉམ་་་་
དུ་ཤེས་རིག་བདག་དབང་གི་རྩོད་གཞི་འདུམ་འགྲིག་བྱ་་་
རྒྱུའི་སྣེ་ཁྲིད་ནས་ཁག་གཉིས་པའི《ཤེས་རིག་བདག་་་་་་་་་
དབང་ལ་ཁྲིམས་འཛིན་ཐོག་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་་་་་་་
དཔེ་མཚོན་གྱོད་དཔེ》16ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པ་མ་ཟད།
ཤེས་རིག་བདག་དབང་གི་གྱོད་གཞི་356འདྲི་ཞིབ་བྱས་་
ནས་ཀྲང་ཆེ་གེ་མོས་སྦི་རག་ག་གེ་མོའི་ཚོང་རྟགས་རྫུན་་་་
མ་ཐོ་བཀོད་བྱས་པའི་གྱོད་གཞིར་ཁྲིམས་ལྟར་ཉེས་ཆད་་་
ནན་པོ་བཅད་ཡོད།ཉེན་རྟོག་པ་3ལ་ཆེས་མཐོའི་་་་་་་་་་་་
ཁྲིམས་ཁང་གིས“ཤེས་རིག་བདག་དབང་འདྲི་གཅོད་་་་་་
ལས་ཀའི་སྔོན་ཐོན་མི་སྒེར”གྱི་མཚན་སྙན་སྤྲད་པ་རེད།
ལྷོ་ཁ་འབྲིང་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་དང་ཁྲོམ་ར་ལྟ་་
འདོམས་སྡེ་ཚན་གྱིས《ཤེས་རིག་བདག་དབང་གི་མཉམ་་
སྒྲུབ་སྒྲོམ་གཞིའི་གྲོས་མཐུན》དང་།《ཤེས་རིག་བདག་་
དབང་གི་རྩོད་གཞི་གཏུག་འདུམ་འབྲེལ་མཐུད་ལས་་་་་་་་
དོན་གྱི་ལག་བསྟར་བྱ་ཐབས》སོགས་ལ་མིང་རྟགས་་་་་་་་་
བཀོད་ནས་ཤེས་རིག་བདག་དབང་ལ་ཁྲིམས་འཛིན་་་་་་་་
ཐོག་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་དང་སྲིད་འཛིན་ཐོག་ནས་སྲུང་སྐྱོབ་་་
བྱ་རྒྱུར་མཉམ་དུ་སྐུལ་འདེད་བཏང་ཡོད།བུན་སྟོངས་་་་
གྱོད་གཞི་གཉེར་སྒྲུབ་བྱེད་ཤུགས་ཆེ་རུ་བཏང་ནས།
ཕྱོགས་ཁག་གི་ཁེ་དབང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས་ཏེ།ཁྲོམ་རའི་་་་་་
དྲང་གཞག་བདེན་སྐྱོང་ལ་ཁྲིམས་འཛིན་ཐོག་ནས་་་་་་་་་་་་
འགན་སྲུང་བྱས་ཤིང་།བུན་སྟོངས་གྱོད་གཞི་48འདྲི་་་་་
གཅོད་མཐའ་འདོམས་བྱས་ཡོད།ལྷ་ས་འབྲིང་རིམ་མི་་་་
དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས《ཁྲོམ་འགྲེམ་ཀུང་སི་བསྐྱར་་་་་་
སྒྲིག་གི་གྱོད་གཞིའི་འདྲི་གཅོད་ལས་དོན་སྤེལ་་་་་་་་་་་་་་
ཕྱོགས》བཟོས་ཏེ་དཀའ་ངལ་ཡོད་པའི་ཁེ་ལས་སྐྱོབ་གང་
ཐུབ་བྱས་ཡོད།རིག་དངོས་ལ་ཁྲིམས་འཛིན་ཐོག་ནས་་་་
སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུར་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་སྟེ《2018ལོའི་་་་་་་་་
ཚུན་གྱི་རིག་དངོས་རྐུ་འཁྱེར་གྱོད་གཞིར་འདྲི་ཞིབ་བྱས་་་
ཚུལ་སྐོར་གྱི་ལྗོངས་ཡོངས་ཁྲིམས་ཁང་གི་སྙན་ཞུ》སྙན་་་་
འབུལ་ཞུས་ཡོད།

—— ཚོང་གཉེར་ཁོར་ཡུག་ལེགས་སུ་གཏོང་་་་་་་་
བར་རམ་འདེགས་བྱས་པ།ཁྲིམས་སྐྱོང་ནི་ཚོང་གཉེར་་་་
ཁོར་ཡུག་ཡག་ཤོས་ཡིན་ཞིང་།ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཚོང་་་་་་
གཉེར་ཁོར་ཡུག་ལེགས་སུ་གཏོང་བ་དང་ཚོང་འགུགས་་་་
མ་འདྲེན་གྱི་ལས་དོན་ཚོགས་འདུའི་དགོངས་དོན་དང
“ཁྲིམས་སྐྱོང་ཅན་གྱི་ཚོང་གཉེར་ཁོར་ཡུག་ལེགས་སུ་་་་་་་་
གཏོང་རྒྱུའི་ལྗོངས་ཏང་ཨུད་སྲིད་ཁྲིམས་ཨུ་ལྷན་གྱི་བྱེད་་་
ཐབས་22”དོན་འཁྱོལ་བྱས་ཏེ《ཚོང་གཉེར་ཁོར་ཡུག་་་་
ལེགས་སུ་གཏོང་རྒྱུའི་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་ལག་བསྟར་་་་་་་་་་་
བསམ་འཆར》དང《དམངས་གཉེར་དཔལ་འབྱོར་ཁྱབ་་
ཁོངས་ཀྱི་རྩོད་གཞི་དྲ་ཐོག་ནས་གཏུག་འདུམ་འབྲེལ་་་་་་་
མཐུད་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་གང་མགྱོགས་དོན་འཁྱོལ་བྱ་་་་
རྒྱུའི་ལག་བསྟར་ཇུས་གཞི》བཟོ་འདོན་བྱས་པ་མ་ཟད།
ཁེ་ལས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གྱོད་གཞི་ཇེ་མང་དུ་འགྲོ་
བའི་གནས་ཚུལ་འོགའདྲི་རིམ་དང་པོར་ཆ་སྙོམས་ཉིན་
79ལས་སྤྱད་མེད་པས་ཁྲིམས་བཀོད་འདྲི་གཅོད་ཀྱི་དུས་
བཅད་ཉིན་180ལས་ཞེ་དྲག་ཉུང་བ་ཡོད།གཞིས་རྩེ་་་་་
འབྲིང་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་མི་བདུན་ལམ་་་་
ལུགས་ཀྱི་མཉམ་གྲོས་ཁྲིམས་ར་ཐོག་མ་དེ་སྤེལ་བ་མ་་་་་་་་་
ཟད།ཨར་སྐྲུན་རྒྱུ་ཆ་དང་ནུས་རྒྱུ་ཀུང་སི་ག་གེ་མོས་་་་་་་་
འོད་ཤུགས་ཚན་རྩལ་ཀུང་སི་ཁྲིམས་ལ་གཏུགས་པའི་་་་་་་
གན་རྒྱའི་རྩོད་གཞིའི་གྱོད་གཞིར་འདྲི་གཅོད་མཐའ་་་་་་་་
འདོམས་བྱས་པར་རྩོད་གཞིའི་དམིགས་བྱའི་དངུལ་སྒོར་
དུང་ཕྱུར་5.94ཟིན་ཡོད།གྱོད་གཞི་མཐའ་འདོམས་་་་་་
དང་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱས་ཏེ་སྲིད་དར་ཞི་མཐུན་་་
ཡོང་རྒྱུ་མཐའ་འཁྱོངས་ཀྱིས་ཁྲིམས་ར་མ་འཚོགས་གོང་་་་
ལ་འབྲེལ་གཏུག་སོགས་བྱེད་པའི་བྱ་ཐབས་སྤྱད་ནས།
སྲིད་འཛིན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་འཁུར་བ་ཁྲིམས་རར་་་་
ཞུགས་རྒྱུར་སྐུལ་འདེད་བཏང་སྟེ་ཞུ་ལན་འདེབས་ཚད་་་་
90.3%ཟིན་ཡོད་པས།དུས་མཚུངས་དང་བསྡུར་ན་་་་
27.1%འཕར་ཡོད།ལྗོངས་ཁྲིམས་འཛིན་ཐིང་དང་་་་་
མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་སྲིད་འཛིན་གཏུག་བཤེར་གྱི“གཞུང་་་
ཁང་མཉམ་ཞུགས”ཀྱི་ཆེད་དོན་ཟབ་སྦྱོང་འཛིན་གྲྭ་ཐོག་
མ་དེ་གཉེར་ནས་སྲིད་གཞུང་ལ《2022ལོའི་ལྗོངས་་་་་་་་་
ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་འཛིན་གྱོད་གཞིར་ཁྲིམས་འཛིན་ཞིབ་་་་་་་་
བཤེར་བྱས་པའི་ལོ་འཁོར་སྙན་ཞུ》དང་ཁག་དང་པོའི
《སྲིད་འཛིན་འདྲི་གཅོད་ཀྱི་དཔེ་མཚོན་གྱོད་དཔེ》8
སྐྱེལ་སྤྲོད་བྱས་ཡོད།ཁྲིམས་འཛིན་ཆོད་སྡོམ་བྱེད་ཡུན་་་་
རིང་བ་དང་།མ་གནས་མཐོ་བ།ཁུལ་ཁོངས་བརྒལ་་་་་་
དཀའ་བ་སོགས་ཀྱི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུར་་་་་་་་་་་
དམིགས་ནས《མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གི་གཏུག་བཤེར་་་
མ་གནས་དྲ་རྒྱའི》ཐོག་ས་གནས་དེ་གར་མངག་བཅོལ་་་་
ཆོག་པའི་ཆེད་སྡོམ་དཔྱད་དཔོག་ལས་ཁུངས་42གསར་་
སྣོན་བྱས་ཡོད།ཁག་དང་པོའི《ལག་བསྟར་དཔེ་མཚོན་་
གྱོད་དཔེ》10གཤམ་སྤེལ་བྱས་པ་དང་།མི་ཤུགས་ཐོན་་
ཁུངས་དང་སྤྱི་ཚོགས་འགན་སྲུང་ཐིང་དང་སྡོད་ཁང་་་་་་་
འཛུགས་སྐྲུན་ཐིང་སོགས་སྡེ་ཚན་གྱིས་ཁག་སོ་སོར་ལག་་་
བསྟར་མཉམ་འགུལ་ལམ་སྲོལ་བཙུགས་པ་མ་ཟད།སྤྱི་་་་
བདེ་ཐིང་དང་མཉམ་དུ“ལག་བསྟར་མཉམ་འགུལ་་་་་་་་་་
གཞུང་ལས་ཁང”མིང་སྦྱར་འཛུགས་གཉེར་བྱས་ཡོད།
《གྱོད་དོན་ཐོ་འགོད་དང་།འདྲི་གཅོད།ལག་བསྟར་་་་
བཅས་ཀྱི་ལས་དོན་མཐུན་སྦྱོར་ངང་གཉེར་སྒྲུབ་བྱ་རྒྱུའི་་་
སྐོར་གྱི་ལག་བསྟར་བསམ་འཆར》བཟོ་འདོན་བྱས་པ་་་་་
དང་།ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁང་གིས“བརྒྱ་་་་་་་་་་་་་་
གཉིས”ཀྱི་གསོག་ཐེབས་གྱོད་གཞི་གཙང་སེལ་བྱེད་པའི་་
ཆེད་དམིགས་བྱེད་སྒོ་སྤེལ་ནས་ཡུན་རིང་ལག་བསྟར་་་་་་་

མཐའ་འདོམས་མི་ཐུབ་པ་དང་ལག་བསྟར་མི་ཐུབ་པའི་་་
གྱོད་གཞི་590གཙང་སེལ་བྱས་ཡོད།མི་ཆོས་དང་་་་་་་་་་
མཐུན་པའི་ལག་བསྟར་འདུ་ཤེས་བཟུང་ནས་ས་གནས་་་་
གྲོང་ཁྱེར་མང་པོ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ལ་མི་མང་པོར་ཁྱབ་
པའི་ཀུང་སི་ག་གེ་མོའི་ལག་བསྟར་གྱོད་གཞི་རབ་དང་་་་་
རིམ་པར་ཐག་གཅོད་འོས་འཚམ་བྱས་ཤིང་།གྱོད་ཐག་་་
བཅད་པའི་དམིགས་བྱའི་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་2494.31
ཟིན་ཡོད།ལྷ་ས་ཁྲིམས་ཁང་གིས“གཞུང་ཁོངས་རྒྱུ་ནོར་
གཙང་བཤེར”དང་།“ཁེ་ལས་འབྲིང་ཆུང་ཕྲན་གསུམ་་
ལ་ཞབས་ཞུ་སྒྲུབ་པ”སོགས་ཀྱི་ལག་བསྟར་ཆེད་དམིགས་
བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་ནས་ཁེ་ལས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གྱོད་་་་་
གཞི་4628ལག་བསྟར་མཐའ་འདོམས་བྱས་པ་དང་་་་་་་་
ལག་བསྟར་ཐུབ་པའི་དངུལ་གྲངས་སྒོར་དུང་ཕྱུར་8.51
ཟིན་ཡོད།ཐོག་མར་ལྗོངས་ཁྲོམ་ར་ལྟ་འདོམས་ཅུས་་་་་་་
སོགས་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་དུ“315”རྒྱལ་སྤྱིའི་འཛད་་་་་
སྤྱོད་པའི་ཁེ་སྲུང་ཉིན་མོའི་གསར་འགྱུར་ཡོངས་་་་་་་་་་་་་་
བསྒྲགས་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཡོད།
—— མང་ཚོགས་ཀྱི་ཁྲིམས་མཐུན་ཁེ་དབང་་་་་་་་
སྲུང་སྐྱོང་བྱས་པ།“རང་ཉིད་ཁྲིམས་ལ་གཏུགས་པ་ལྟ་་་
བུའི་རང་གཞན་བརྗེ་བའི”འདུ་ཤེས་བརྟན་པོར་་་་་་་་་་་་་་
བཙུགས་ནས།《བོད་ལྗོངས་ཁྲིམས་ཁང་གི་2023ལོའི་
མི་ལུས་གོད་ཆག་གི་གུན་གསབ་རྩིས་རྒྱག་ཚད་་་་་་་་་་་་་་
གཞི》བཟོ་འདོན་བྱས་ནས་སློབ་གསོ་དང་།སྨན་་་་་་་་་་་་་
བཅོས།རྒན་གསོ།སྡོད་ཁང་།ལས་ཞུགས།སྤྱི་་་་་་་་་་་་
ཚོགས་འགན་སྲུང་སོགས་ཀྱི་དམངས་འཚོའི་ཁྱབ་ཁོངས་
ཀྱི་གྱོད་གཞི་12137ལ་ཁྲིམས་བཞིན་འདྲི་ཞིབ་བྱས་་་་་་་་
ཡོད།ལྷ་ས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་འཕྲོད་བསྟེན་བདེ་ཐང་ཨུ་་་
ལྷན་དང་།སྨན་ཁང་།འགན་བཅོལ་ཀུང་སི་བཅས་་་་་་
དང་མཉམ་དུ་མཉམ་འབྲེལ་ལམ་སྲོལ་བཙུགས་ཏེ།
སྨན་བཅོས་རྩོད་གཞི་འོས་འཚམ་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད།
མང་ཚོགས་ལས་མིའི་གླ་ཆ་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གྱོད་་
གཞི་ཐོ་འགོད་དང་།འདྲི་ཞིབ།ལག་བསྟར་བཅས་་་་་་་
བྱེད་པའི་ཤར་གཏོང་བགྲོད་ལམ་བཙུགས་ཏེ།རྐང་་་་་་་་
བཙུགས་ནས་གླ་ཆ་མི་སྤྲོད་པའི་རིགས་ལ་ཁྲིམས་ལྟར་་་་་་
རྡུང་རྡེག་ནན་པོ་བཏང་ནས།གྱོད་གཞི་729འདྲི་་་་་་་་་་
གཅོད་མཐའ་འདོམས་བྱས་པ་དང་།གླ་ཆ་སྒོར་ཁྲི་་་་་་་་་་
3568.2འདེད་ལེན་ཐུབ་ནས།མང་ཚོགས་ལས་མིར་་་
གླ་ཆ་མི་རག་པའི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ནུས་ལྡན་བྱས་་
ཡོད།ལྗོངས་མཐོ་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་དང་་་་་་་་
ལྗོངས་བུད་མེད་མཉམ་འབྲེལ་ལྷན་ཚོགས་སོགས་ཚན་་་་་
པ་6དང་མཉམ་དུ《གཉེན་སྒྲིག་ཁྱིམ་ཚང་གི་རྩོད་གཞི་་་་་
འགོག་སེལ་བྱེད་པའི་མཉམ་ཞུགས་ཚོགས་འདུའི་ལམ་་་་་
སྲོལ》བཟོས་ནས་གཉེན་སྒྲིག་ཁྱིམ་ཚང་དང་བསྙེན་་་་་་་་་་
བཀུར་གསོ་རྟེན་སོགས་ཀྱི་གྱོད་གཞི་3539འདྲི་གཅོད་་་
མཐའ་འདོམས་བྱས་ཡོད།མི་ལུས་བདེ་འཇགས་སྲུང་་་་་
སྐྱོང་ཐད་ཀྱི་བཀའ་རྒྱ་27བཏང་ནས་ཁྱིམ་ཚང་གཏུམ་་་་་
སྤྱོད་བྱ་སྤྱོད་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཡོད།བསམ་གྲུབ་རྩེ་དང་།
རྩ་མདའ།འཇོ་མདའ་བཅས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁང་ལ་རྒྱལ་་་་་་་
ཡོངས་བུད་མེད་མཉམ་འབྲེལ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས“རྒྱལ་་་་་་
ཡོངས་ཀྱི་བུད་མེད་དང་བྱིས་པའི་ཁེ་དབང་སྲུང་སྐྱོང་་་་་་
བྱེད་མཁན་སྔོན་ཐོན་མཉམ་སྡེབ”ཀྱི་མཚན་སྙན་གནང་་
ཡོད།མངའ་རིས་ཁྲིམས་ཁང་གིས“ཞང་ཞུང་མེ་་་་་་་་་་་་་་
ཏོག”ཞེས་པའི་བུད་མེད་ཁྲིམས་དཔོན་གྱི་ཁེ་དབང་སྲུང་
སྐྱོང་ས་ཚིགས་དང་མཚོ་ཆེན་འདུམ་འགྲིག་ཚོགས་པ་་་་་་་
སོགས་བཙུགས་ནས།གྱོད་གཞི་311གཉེར་སྒྲུབ་བྱས་་་་
ཡོད།《ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁྲིམས་འཛིན་རོགས་་
སྐྱོབ་ལས་དོན་ལ་ཤུགས་སྣོན་དང་དེ་ཚད་ལྡན་བཟོ་རྒྱུའི་་

སྐོར་གྱི་མཛུབ་ཁྲིད་བསམ་འཆར》བཟོ་རྒྱུར་གཞོགས་་་་་་
འདེགས་བྱས་ཡོད་ལ།ཁྲིམས་འཛིན་རོགས་སྐྱོབ་སྲོལ་་་་་
ཡིག་གི་ཁྲིམས་འཛུགས་འཆར་གཞི་ཡིག་ཐོག་ནས་སྙན་་་་
སེང་ཞུས་ཡོད།རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གུན་གསབ་གྱོད་གཞི་8
དང་ཁྲིམས་འཛིན་རོགས་སྐྱོབ་གྱོད་གཞི་257གཉེར་་་་་་་
སྒྲུབ་མཐའ་འདོམས་བྱས་པ་དང་།ཁྲིམས་འཛིན་་་་་་་་་་་་
རོགས་སྐྱོབ་མ་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་594.37སྤྲད་ཡོད།
དངུལ་མེད་ཀྱང་རྩོད་གཞི་གཏུག་བཤེར་ཐུབ་རྒྱུ་མཐའ་་་་
འཁྱོངས་ཀྱིས་གཏུག་བཤེར་གྲོན་དངུལ་སྒོར་ཁྲི་་་་་་་་་་་་་་
128.02ཆག་ཡང་ངམ་རྩ་ཆག་བཏང་ཡོད།མང་་་་་་་་་་་
ཚོགས“ཕར་འགྲོ་ཚུར་རྒྱུག་བྱེད་མ་དགོས་པར”དྲ་ཐོག་་
ནས་གྱོད་གཞི་7658ཐོ་འགོད་བྱས་པ་དང་།གྱོད་གཞི་
19274འདུམ་འགྲིག་བྱས་ཡོད།གཏུག་བཤེར་ཞབས་་
ཞུའི་ཐད་སྦྲེལ་ཁ་པར་12368བརྒྱུད་མི་ཐེངས་ཁྲི་6.9
ཙམ་གྱི་ཁ་པར་ཉན་ནས་ལན་འདེབས་བྱས་པ་མ་ཟད་་་་་
གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད།
བཞི།ལོ་འདིའི་ནང་ང་ཚོས་ཐུན་མོང་་་
ཐོག་སྐྱེ་ཁམས་བདེ་འཇགས“སྲུང་་་་་་་་་་་་་་
མཁན”བྱས་ཏེ།བློ་བརྟན་འགྱུར་མེད་ཀྱིས་་
རྒྱལ་ཁབ་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་མཐོ་ས་་་་་་་
གཏོད་པར་ཞབས་འདེགས་ཞུས་ཡོད།
ལྗོངས་ཡོངས་ཀྱི་ཁྲིམས་ཁང་གིས་ལམ་ལུགས་ནན་་་
ཤོས་དང་ཁྲིམས་སྐྱོང་ནན་ཤོས་སྤྱད་དེ་སྐྱེ་ཁམས་ཁོར་་་་་་
ཡུག་སྲུང་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུ་མཐའ་འཁྱོངས་བྱས་ནས་ཁོར་ཡུག་་་
ཐོན་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་གྱོད་གཞི་183
ཁྲིམས་ལྟར་འདྲི་གཅོད་མཐའ་འདོམས་ནུས་ལྡན་བྱས་་་་་
ཡོད།
—— འབྱུང་རྩ་ནས་ཕྱོགས་བསྡུས་བཅོས་སྐྱོང་་་་
བྱེད་པར་སྐུལ་འདེད་བཏང་བ།ཞི་ཅིན་ཕིང་གི་སྐྱེ་་་་་་་་་་
ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་དགོངས་པ་ལག་བསྟར་བྱས་ནས།
《ཀྲུང་ཧྭ་མི་དམངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མཚོ་བོད་ས་་
མཐོའི་སྐྱེ་ཁམས་སྲུང་སྐྱོང་བཅའ་ཁྲིམས》དང《རྒྱལ་་་་་་་་
ཁབ་ཀྱི་སྐྱེ་ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་མཐོ་ས་འཛུགས་སྐྲུན་་་་་་
བྱེད་པའི་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྲོལ་ཡིག》དོན་འཁྱོལ་
བྱས་ཤིང་།ཞིབ་དཔྱོད་ཁང་དང་།རང་བྱུང་ཐོན་་་་་་་་་་
ཁུངས།ཆུ་བེད་བཅས་སྡེ་ཚན་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག
《སྤྱི་ཕན་གཏུག་བཤེར་ལས་དོན་ལ་ཤུགས་སྣོན་རྒྱག་་་་་་་་
པའི་མཉམ་སྒྲུབ་ལམ་སྲོལ》དང《་ས་ཆ་གཏེར་རྫས་ཀྱི་་་་་
སྲིད་འཛིན་ཁྲིམས་སྒྱུར་དང་ཉེས་དོན་ཁྲིམས་འཛིན་གྱི་་་་
ཕན་ཚུན་འབྲེལ་མཐུད་བྱ་ཐབས》《ཆུ་བེད་སྲིད་་་་་་་་་་་
འཛིན་ཁྲིམས་སྒྱུར་དང་ཉེས་དོན་ཁྲིམས་འཛིན་སྦྲེལ་་་་་་་་
མཐུད་བྱེད་པའི་ལག་བསྟར་ཞིབ་སྲོལ》བཅས་ཁག་སོ་་་་་
སོར་བཟོ་འདོན་བྱས་པ་མ་ཟད《ཁོར་ཡུག་ཐོན་ཁུངས་
ཀྱི་འདྲི་གཅོད་ལས་དོན་ལ་ཤུགས་སྣོན་བརྒྱབ་སྟེ་སྐྱེ་་་་་་་་་་
ཁམས་ཤེས་དཔལ་གྱི་མཐོ་ས་འཛུགས་སྐྲུན་ལ་ཞབས་ཞུ་་་
བསྒྲུབས་ཚུལ་སྐོར་གྱི་སྙན་ཞུ》སྙན་འབུལ་ཞུས་ཡོད།
ལྗོངས་མཐོ་རིམ་མི་དམངས་ཁྲིམས་ཁང་གིས་མཚོ་སྔོན་་་་
སོགས་ཀྱི་མཐོ་རིམ་ཁྲིམས་ཁང་10དང་མཉམ་དུ《རྒྱལ་་་
ཁབ་སྤྱི་གླིང་ལ་ཁྲིམས་འཛིན་སྲུབ་སྐྱོང་བྱེད་པའི་མཉམ་་་
སྒྲུབ་སྒྲོམ་གཞིའི་གྲོས་མཐུན》ལ་མིང་རྟགས་བཀོད་ནས།
གཙང་གསུམ་ཆུ་འགོའི་རྒྱལ་ཁབ་སྤྱི་གླིང་ལ་ཆུ་ཚད་མཐོ་་
བའི་ཁྲིམས་འཛིན་སྲུང་སྐྱོང་བྱེད་པའི་མ་ལག་བསྐྲུན་་་་་་་
རྒྱུར་མཉམ་དུ་སྐུལ་འདེད་བཏང་ཡོད།རིམ་གསུམ་་་་་་་་
ཁྲིམས་ཁང་གི་ཡོན་ཀྲང་གིས“ནགས་དཔོན”དང“ཆུ་་་་་
དཔོན”གྱི་འགན་བཞེས་ཏེ།རང་རྟོགས་ངང་རང་་་་་་་་་་
འགན་གཙང་སྒྲུབ་ཧུར་ཐག་བྱས་ནས་ནགས་ཚལ་དང་་་་
གཙང་པོ་མཚེའུ་ལ་སྐོར་ཞིབ་ཐེངས་220ཙམ་བྱས་ཡོད།
（པར་ངོས་བདུན་པར་གཟིགས）